

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง บทบาทของเจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในการยึดทรัพย์สินคดียาเสพติด : กรณีศึกษาสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 5 ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษา 2 ระดับ คือ ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ประกอบด้วย การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร โดยศึกษาจากเอกสารทางวิชาการ รายงานการวิจัย กฎหมายยาเสพติด วารสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ รวมทั้งรายงานการบรรยายสรุปผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 5 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ประกอบด้วย การใช้แบบสอบถามที่มีลักษณะการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และ เชิงคุณภาพกับเจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 5 ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในการยึดทรัพย์สินคดียาเสพติด แบ่งตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 บทบาทการยึดทรัพย์สินคดียาเสพติด
- ส่วนที่ 3 ประสิทธิภาพในการยึดทรัพย์สินคดียาเสพติด
- ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการยึดทรัพย์สินคดียาเสพติด
- ส่วนที่ 5 แนวทางการพัฒนากระบวนการยึดทรัพย์สินคดียาเสพติด

4.1 ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ปปส.ภาค 5 ในการยึดทรัพย์สินคดียาเสพติด

การศึกษาข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ปปส.ภาค 5 ที่ทำหน้าที่ในการยึดทรัพย์สินคดียาเสพติด ประกอบด้วย เพศ อายุ จบการศึกษาสาขา ระดับการศึกษา เข้ารับราชการที่ปี ทำหน้าที่ตรวจสอบทรัพย์สินคดียาเสพติดกี่ปี และได้รับมอบหมายให้ตรวจสอบทรัพย์สินมาแล้วกี่คดี สรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ด้านเพศ พบว่า เพศชาย มากกว่า เพศหญิง ด้านอายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 30-50 ปี จบการศึกษาสาขา พบว่า ส่วนใหญ่จบสาขานิติศาสตร์ ระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่จบระดับปริญญาตรี เข้ารับราชการที่สำนักงาน ปปส.ภาค 5 พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงระหว่างระหว่าง 11-20 ปี ทำหน้าที่ตรวจสอบทรัพย์สินคดียาเสพติด พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง

ระหว่าง 1-5 ปี ได้รับมอบหมายให้ตรวจสอบทรัพย์สินคดียาเสพติด พบว่า ส่วนใหญ่ อยู่ในระหว่าง 1-50 คดี และมากกว่า 200 คดี รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ปปส.ภาค 5 ที่ทำหน้าที่ในการยึดทรัพย์สินคดียาเสพติด

ข้อมูลทั่วไป ของเจ้าหน้าที่ สำนักงาน ปปส.ภาค 5 ในการยึดทรัพย์สินคดียาเสพติด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	18	90
หญิง	2	10
รวม	20	100
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	1	5
30-35 ปี	17	85
มากกว่า 35 ปี	2	10
รวม	20	100
จบการศึกษา (สาขา)		
นิติศาสตร์	8	40
รัฐศาสตร์	5	25
รัฐประศาสนศาสตร์	3	15
ศิลปศาสตร์	1	5
อื่นๆ	3	15
รวม	20	100
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	13	65
ปริญญาโท	7	35
ปริญญาเอก	-	-
อื่นๆ	-	-
รวม	20	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป ของเจ้าหน้าที่ สำนักงาน ปปส.ภาค 5 ในการยึดทรัพย์สินค้าผิดกฎหมาย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เข้ารับราชการ (ปี)		
1-10 ปี	7	35
11-20 ปี	11	55
21-30 ปี	1	5
มากกว่า 30 ปี	1	5
รวม	20	100
ทำหน้าที่ตรวจสอบทรัพย์สิน (ปี)		
1-5 ปี	10	50
6-10 ปี	5	25
11-15 ปี	4	20
มากกว่า 15 ปี	1	5
รวม	20	100
ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ตรวจสอบ ทรัพย์สิน (คดี)		
1-50 คดี	7	35
50-100 คดี	3	15
100-150 คดี	3	15
150-200 คดี	-	-
มากกว่า 200 คดี	7	35
รวม	20	100

4.2 บทบาทการยึดทรัพย์สินคดีอาญาเสพติด ของเจ้าหน้าที่ สำนักงาน ปปส.ภาค 5

จากการศึกษาบทบาทการยึดทรัพย์สินคดีอาญาเสพติด สักส่วนการดำเนินยึดทรัพย์สินคดีอาญาเสพติด (ดำเนินการเอง : ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานอื่น) สามารถจำแนกได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 บทบาทการยึดทรัพย์สินคดีอาญาเสพติด สักส่วนดำเนินการเอง: ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานอื่น

ขั้นตอนการยึดทรัพย์สินคดีอาญาเสพติด		สักส่วนการดำเนินการ คิดเป็นอัตราส่วน 100% (สำนักงาน ปปส.ภาค 5 : หน่วยงานอื่น ที่เกี่ยวข้อง)
1. การขอทราบข้อเท็จจริงทางเอกสารเพื่อประกอบคำชี้แจง	ร้อยละ	35 : 65
2. การสอบปากคำ		
2.1 สอบปากคำผู้ถูกตรวจสอบ	ร้อยละ	30 : 70
2.2 สอบปากคำผู้ที่เกี่ยวข้อง	ร้อยละ	15 : 85
2.3 สอบปากคำผู้ที่อาจอ้างเป็นเจ้าของทรัพย์สิน	ร้อยละ	30 : 70
2.4 สอบปากคำพยาน	ร้อยละ	15 : 85
3. การยึดและอายัดทรัพย์สิน		
3.1 การยึดคอสั่งห้ามทรัพย์สิน	ร้อยละ	45 : 55
3.2 การยึดคอสั่งห้ามทรัพย์สิน	ร้อยละ	35 : 65
3.3 การอายัดคอสั่งห้ามทรัพย์สิน	ร้อยละ	40 : 60
3.4 การอายัดคอสั่งห้ามทรัพย์สิน	ร้อยละ	45 : 55
3.5 การอายัดสิทธิเรียกร้อง	ร้อยละ	50 : 50

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

4. การประเมินราคาทรัพย์สิน		
4.1 ประเมินราคาสังหาริมทรัพย์	ร้อยละ	40 : 60
4.2 ประเมินราคาอสังหาริมทรัพย์		
1) ทรัพย์สินที่ดิน	ร้อยละ	45 : 55
2) ทรัพย์สินสิ่งปลูกสร้าง	ร้อยละ	45 : 55
3) ทรัพย์สินรถยนต์	ร้อยละ	45 : 55
4) ทรัพย์สินทองรูปพรรณ	ร้อยละ	45 : 55
5. การตรวจพิสูจน์ทรัพย์สิน		
5.1 การตรวจพิสูจน์ทองรูปพรรณ	ร้อยละ	65 : 35
5.2 การตรวจพิสูจน์เพชร	ร้อยละ	65 : 35
6. การส่งมอบทรัพย์สิน	ร้อยละ	60 : 40
7. การสรุปผลการตรวจสอบทรัพย์สิน (สำนวน)	ร้อยละ	60 : 40
8. รายงานผลต่อคณะกรรมการตรวจสอบ ทรัพย์สิน	ร้อยละ	50 : 50

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

9. การส่งสำนวนการตรวจสอบทรัพย์สิน พร้อมคำวินิจฉัยของคณะกรรมการตรวจสอบ ทรัพย์สินและคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ต่อพนักงานอัยการเพื่อยื่นคำร้องให้ศาลสั่งริบ ทรัพย์สิน	ร้อยละ	55 : 45
10. การแจ้งสิทธิ	ร้อยละ	70 : 30
11. การประสานงานอัยการและการเบิกความ เป็นพยานศาล	ร้อยละ	45 : 55
12. การขายทอดตลาด		
12.1 อสังหาริมทรัพย์	ร้อยละ	70 : 30
12.2 สังหาริมทรัพย์	ร้อยละ	70 : 30
12.3 ทรัพย์สินที่ยากต่อการเก็บรักษา	ร้อยละ	70 : 30

จากผลการศึกษาบทบาทการยึดทรัพย์สิน ทั้ง 12 ขั้นตอน เมื่อเทียบอัตราส่วนระหว่างสัดส่วนการ
ดำเนินการ คิดเป็นอัตราส่วน 100% (สำนักงาน ปปส.ภาค 5 : หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง) ผล
การศึกษาพบว่า บทบาทของเจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค 5 ได้มีการ
ดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ในบทบาทหน้าที่และอำนาจหน้าที่ของแต่ละ
หน่วยงานจะแตกต่างกันออกไป แม้จะมีการดำเนินงานแตกต่างกัน แต่ทุกกระบวนการก็ได้รับการ
ประสานงาน และได้รับความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นเป็นอย่างดี และต่อเนื่อง เช่น ในขั้นตอนที่ 12
การขายทอดตลาด เป็นกระบวนการที่ต้องใช้ทักษะ ความชำนาญของเจ้าหน้าที่ในการขายทรัพย์สิน
แต่เนื่องจากเจ้าหน้าที่ สำนักงาน ปปส.ภาค 5 ไม่มีความชำนาญในการขายทอดตลาดบางรายการ
เช่น การขายทองรูปพรรณ หรือเพชร ต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น
เจ้าหน้าที่ร้านทองเพื่อมาทำการตรวจพิสูจน์ราคา ดังนั้น บทบาทของเจ้าหน้าที่ สำนักงาน ปปส.ภาค

5 ไม่เพียงแต่ต้องมีความรู้ และความชำนาญการเท่านั้น แต่ต้องมีทักษะด้านการประสานงานกับทุกองค์กร เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลอย่างสูงสุด

4.3 ประสิทธิภาพในการยึดทรัพย์สินคดีอาชญากรรม ของเจ้าหน้าที่ สำนักงาน ปปส. ภาค 5

จากการศึกษา ประสิทธิภาพในการยึดทรัพย์สินคดีอาชญากรรม สำนักงาน ปปส.ภาค 5 จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน ที่ทำหน้าที่ในยึดทรัพย์สินคดีอาชญากรรม มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.3 ประสิทธิภาพในการตรวจสอบทรัพย์สินคดีอาชญากรรม

ประสิทธิภาพในการยึดทรัพย์สิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ท่านใช้เวลาในการปฏิบัติงานยึดทรัพย์สินกับภารกิจอื่นมากน้อยเพียงใด		
1-25%	2	10
26-50%	6	30
51-75%	6	30
76-100%	6	30
รวม	20	100
ในการยึดทรัพย์สิน ทำมาแล้ว (คดี)		
1-50	4	20
51-100	5	25
101-150	1	5
151-200	1	5
มากกว่า 200 คดี	9	45
รวม	20	100
ดำเนินการยึดทรัพย์สินได้เสร็จสมบูรณ์ (คดี)		
1-50 คดี	4	20
51-100 คดี	5	25
101-150 คดี	3	15
151-200 คดี	-	-
มากกว่า 200 คดี	8	40
รวม	20	100

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

คดีอยู่ระหว่างดำเนินการ (คดี)		
0-10	12	60
11-20	3	15
21-30	5	25
มากกว่า 30	-	-
รวม	100	100
ดำเนินการยึดทรัพย์สินเฉพาะที่ลปส.		
ออกคำสั่ง (คดี)		
1-50 คดี	4	20
51-100 คดี	5	25
101-150 คดี	3	15
151-200 คดี	2	10
มากกว่า 200 คดี	6	30
รวม	20	100
ขยายผลยึดทรัพย์สินเพิ่มเติมจากที่ลปส.		
มีคำสั่ง (คดี)		
1-50 คดี	13	65
51-100 คดี	4	20
101-150 คดี	2	10
151-200 คดี	-	-
มากกว่า 200 คดี	1	5
รวม	20	100

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นพบว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ในการยึดทรัพย์สิน ได้มีการยึดทรัพย์สิน มากกว่า 200 คดี ขึ้นไป มีการดำเนินการยึดทรัพย์สินได้เสร็จสมบูรณ์ มากกว่า 200 (คดี) ทำให้ทราบว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ สำนักงาน ปปส.ภาค 5 มีประสิทธิภาพ ในการดำเนินการยึดทรัพย์สิน

จากการสอบถาม ความยากและสลับซับซ้อนในกระบวนการยึดทรัพย์สินคดีอาเสพติด จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน ที่ทำหน้าที่ในการยึดทรัพย์สิน พบว่าความยากและสลับซับซ้อนในกระบวนการตรวจสอบทรัพย์สิน สามารถเรียงลำดับจากความสลับซับซ้อนมากไปหาความสลับซับซ้อนปานกลาง และน้อย ได้ดังนี้

ระดับ	ค่าคะแนน
มากที่สุด	4
มาก	3
ปานกลาง	2
น้อย	1

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำข้อมูลที่ได้ มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต และผลการศึกษานำเสนอออกมาในรูปแบบของตารางค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก โดยแบ่งเป็นช่วง ดังนี้

ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

3.51 – 4.00

2.51 – 3.50

1.51 – 2.50

1.00 – 1.50

4.3.1. ขั้นตอนที่มีความยากและสลับซับซ้อนในกระบวนการยึดทรัพย์สินคดีอาญาเสพติดมาก

ขั้นตอนการยึดทรัพย์สินคดีอาญาเสพติด	ค่าเฉลี่ย	ลำดับ	ระดับ
ขั้นตอนที่ 7 การสรุปผลการตรวจสอบทรัพย์สิน (สำนวน)	3.40	1	มาก
ขั้นตอนที่ 2 การสอบปากคำ	3.18	2	มาก
ขั้นตอนที่ 8 รายงานผลต่อคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน	3.10	3	มาก
ขั้นตอนที่ 11 การประสานงานอัยการและการเบิกความเป็นพยานศาล	2.75	4	มาก

ขั้นตอนที่ 1 การขอทราบข้อเท็จจริงทางเอกสารเพื่อประกอบคำชี้แจง	2.70	5	มาก
ขั้นตอนที่ 5 การตรวจพิสูจน์ทรัพย์สิน	2.65	6	มาก
ขั้นตอนที่ 6 การส่งมอบทรัพย์สิน	2.65	6	มาก

4.3.2. ขั้นตอนที่มีความยากและสลับซับซ้อนในกระบวนการยึดทรัพย์สินคดีอาญาเสพติดปานกลาง

ขั้นตอนการยึดทรัพย์สินคดีอาญาเสพติด	ค่าเฉลี่ย	ลำดับ	ระดับ
ขั้นตอนที่ 3 การยึดและอายัดทรัพย์สิน	2.48	7	ปานกลาง
ขั้นตอนที่ 4 การประเมินราคาทรัพย์สิน	2.34	8	ปานกลาง
ขั้นตอนที่ 12 การขายทอดตลาด	2.22	9	ปานกลาง
ขั้นตอนที่ 9 การส่งสำนวนการตรวจสอบทรัพย์สิน พร้อมคำวินิจฉัยของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินและคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินต่อพนักงานอัยการเพื่อยื่นคำร้องให้ศาลสั่งริบทรัพย์สิน	2.10	10	ปานกลาง
ขั้นตอนที่ 10 การแจ้งสิทธิ	2.05	11	ปานกลาง

จากตารางพบว่าขั้นตอนที่มีความซับซ้อนมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่

ลำดับที่ 1 คือ การสรุปผลการตรวจสอบทรัพย์สิน (สำนวน)

การนำข้อมูลและพยานหลักฐานทางเอกสาร และข้อมูลต่างๆที่ได้มาจากการสอบปากคำผู้ถูกตรวจสอบและผู้ที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ และแยกแยะถึงที่มาของทรัพย์สินแต่ละรายการหรือ ทรัพย์สินทั้งที่เลขาธิการมีคำสั่งตรวจสอบ และไม่มีคำสั่ง เพื่อประกอบและยืนยันถึงการได้มาของทรัพย์สินที่มาจากกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และเป็นทรัพย์สินที่เกินฐานะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพย์สินที่ไม่ได้มีชื่อของผู้ตรวจสอบเป็นเจ้าของทางเอกสารเนื่องจาก การซ่อนเร้น หรือปกปิดการได้มาของทรัพย์สิน

ลำดับที่ 2 คือ การสอบปากคำ

มีความยุ่งยากและสลับซับซ้อน คือ จะไม่ได้ข้อมูลที่เป็นความจริงจากผู้ถูกตรวจสอบ ส่วนใหญ่ข้อมูลที่ได้จะเป็นการกล่าวอ้างของการได้มาซึ่งทรัพย์สิน ที่ได้มาจากอาชีพสุจริต

ลำดับที่ 3 คือ รายงานผลต่อคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน

ต้องนำเสนอผลการสรุปสำนวนให้กับคณะกรรมการเพื่อวินิจฉัย ซึ่งต้องมีความชัดเจนในหลักฐานที่ถูกต้องแสดงความโปร่งใส ภายใต้กรอบกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

จากผลการศึกษาความยากและสลับซับซ้อนของพนักงานเจ้าหน้าที่ พบว่าในขั้นตอนของการตรวจสอบทรัพย์สินแม้จะมีความยาก และสลับซับซ้อนมากเพียงใด แต่พนักงานเจ้าหน้าที่ก็มีความพยายามในทุกขั้นตอน เพื่อให้ทุกกระบวนการเกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด

4.4 ปัญหาและอุปสรรคในการยึดทรัพย์สินคดียาเสพติด ของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ปปส.ภาค 5

จากการสอบถามปัญหาและอุปสรรคในการยึดทรัพย์สินคดียาเสพติด จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน สามารถเรียงลำดับปัญหาและอุปสรรคจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 2 การสอบปากคำ

ขั้นตอนที่ 3 การยึดและอายัดทรัพย์สิน

ขั้นตอนที่ 7 การสรุปผลการตรวจสอบทรัพย์สิน (สำนวน)

ขั้นตอนที่ 1 การขอทราบข้อเท็จจริงทางเอกสารเพื่อประกอบคำชี้แจง

ขั้นตอนที่ 5 การตรวจพิสูจน์ทรัพย์สิน

ขั้นตอนที่ 9 การส่งสำนวนการตรวจสอบทรัพย์สิน พร้อมคำวินิจฉัยของ

คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินและคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินต่อพนักงานอัยการเพื่อยื่นคำร้องให้ศาลสั่งริบทรัพย์สิน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินราคาทรัพย์สิน

- ขั้นตอนที่ 6 การส่งมอบทรัพย์สิน
 ขั้นตอนที่ 10 การแจ้งสิทธิ
 ขั้นตอนที่ 12 การขายทอดตลาด
 ขั้นตอนที่ 11 การประสานงานอัยการ และการเบิกความเป็นพยานศาล
 ขั้นตอนที่ 8 การรายงานผลต่อคณะอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน

จากปัญหาและอุปสรรคในการยึดทรัพย์สินคดียาเสพติด สามารถจำแนกรายละเอียดของปัญหาและอุปสรรค จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรค การสอบปากคำ

ปัญหาและอุปสรรคในการยึดทรัพย์สิน		มีปัญหา	ไม่มีปัญหา
ขั้นตอนที่ 2 การสอบปากคำ			
2.2 สอบปากคำผู้ที่เกี่ยวข้อง	จำนวน	11	9
	ร้อยละ	55	45

2.1 การสอบปากคำผู้ถูกตรวจสอบ

- 1) การสอบปากคำผู้ถูกตรวจสอบส่วนใหญ่จะอยู่ในเรือนจำ ซึ่งมีปัญหาเกี่ยวกับกฎระเบียบของสถานที่ จึงไม่ได้รับข้อมูลจากผู้ถูกตรวจสอบอย่างแท้จริง
- 2) ผู้ต้องหาไม่ให้ถ้อยคำตามความเป็นจริง
- 3) สถานที่สอบปากคำไม่เอื้ออำนวย (เรือนจำ)
- 4) ในกรณีที่ผู้ถูกตรวจสอบเป็นบุคคลในพื้นที่สูงหรือชาวต่างชาติ จึงทำให้ไม่สามารถให้ถ้อยคำกับพนักงานเจ้าหน้าที่ได้
- 5) พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้เรื่องการสอบสวน หรือการใช้หลักจิตวิทยาในการสอบสวนจึงทำให้ไม่สามารถได้ข้อมูลที่ไม่ชัดเจน

2.2 สอบปากคำผู้ที่เกี่ยวข้อง

- 1) การสอบปากคำผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ยินยอมในการให้ถ้อยคำ เนื่องจากเกรงกลัวในการเป็นพยานศาล และเกรงกลัวต่ออิทธิพล
- 2) การสอบปากคำผู้ที่เกี่ยวข้องให้ถ้อยคำไม่เป็นความจริง

3) ติดตามผู้ที่เกี่ยวข้องมาสอบปากคำได้ยาก

2.3 สอบปากคำผู้ที่อาจอ้างเป็นเจ้าของทรัพย์สิน

- 1) มีการให้ข้อมูลที่เป็นเท็จ และมีการสร้างเอกสารเท็จเพื่อชี้แจง
- 2) มีการปลอมแปลงเอกสาร และหลักฐานใหม่ขึ้นมาชี้แจง

2.4 สอบปากคำพยาน

- 1) ไม่ยินยอมที่จะมาเป็นพยานศาล ติดตามตัวหากพยานเกิดความเกรงกลัว กลัวถูกเรียกตัวขึ้นเบิกความพยานศาล

ขั้นตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการยึดและอายัดทรัพย์สิน

ปัญหาและอุปสรรคในการยึดทรัพย์สิน		มีปัญหา	ไม่มีปัญหา
ขั้นตอนที่ 3 การยึดและอายัดทรัพย์สิน			
3.2 การยึดสังหาริมทรัพย์	จำนวน	10	10
	ร้อยละ	50	50

3.1 การยึดสังหาริมทรัพย์

- 1) ไม่สามารถควบคุมดูแลทรัพย์สินได้ หลังจากมีการยึดทรัพย์สินนั้นเพราะทรัพย์สินดังกล่าวเป็นอสังหาริมทรัพย์ที่อยู่ในพื้นที่
- 2) มีการเก็บรักษายาก
- 3) ไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแลทรัพย์สินดังกล่าว

3.2 การยึดสังหาริมทรัพย์

- 1) การยึดสังหาริมทรัพย์ ทรัพย์สินบางประเภทมีความเสื่อมสภาพลง
- 2) หน่วยจับกุมหรือตรวจยึด (ตำรวจ) ไม่ให้ความร่วมมือในการส่งมอบทรัพย์สินเพื่อเก็บรักษา
- 3) รายละเอียดของทรัพย์สินไม่ตรงกับคำสั่ง

3.3 การอายัดสังหาริมทรัพย์

- หากมีการดำเนินการล่าช้าทรัพย์สินดังกล่าวจะถูกโอนให้เป็นของบุคคลอื่น

3.4 การอายัดสังหาริมทรัพย์

ไม่ระบุปัญหาที่พบ

3.5 การอายัดสิทธิเรียกร้อง

- 1) อายัดแล้วไม่สามารถเรียกร้องตามสิทธิได้เนื่องจากต้องมีการฟ้องร้องเพื่อเป็นคดีใหม่
- 2) จะต้องดำเนินการอย่างรวดเร็วเนื่องจากเจ้าของทรัพย์สินจะดำเนินการก่อนทำให้อายัดไม่ได้

ขั้นตอนที่ 7 ปัญหาและอุปสรรคในการ การสรุปผลการตรวจสอบทรัพย์สิน (จำนวน)

ปัญหาและอุปสรรคในการยึดทรัพย์สิน		มีปัญหา	ไม่มีปัญหา
ขั้นตอนที่ 7 การสรุปผลการตรวจสอบทรัพย์สิน (จำนวน)	จำนวน	8	12
	ร้อยละ	40	60

- 1) ในพื้นที่ภาค 5 มีจำนวนคดีมากแต่จำนวนพนักงานเจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อย จึงไม่เพียงพอในการสรุปคดีจึงทำให้บางคดีมีความล่าช้า
- 2) พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถรวบรวมพยานหลักฐาน และสรุปจำนวนได้ไม่ดีเท่าที่ควร
- 3) เนื่องจากจำนวนคดีมีจำนวนมากจึงทำให้ขาดความละเอียดในประเด็นต่างๆของสำนวนแต่ละครั้ง

ขั้นตอนที่ 1 ปัญหาและอุปสรรคใน การขอทราบข้อเท็จจริงทางเอกสารเพื่อประกอบคำชี้แจง

ปัญหาและอุปสรรคในการยึดทรัพย์สิน		มีปัญหา	ไม่มีปัญหา
ขั้นตอนที่ 1 การขอทราบข้อเท็จจริงทางเอกสารเพื่อประกอบคำชี้แจง	จำนวน	7	13
	ร้อยละ	35	65

- 1) มีความล่าช้าในการตอบหนังสือของหน่วยงานต่างๆ
- 2) การขอตรวจสอบข้อมูลทางเอกสารจากหน่วยงานต่างๆ ได้ข้อมูลไม่ครบถ้วน และเกิดความผิดพลาดของข้อมูลจึงทำให้ไม่สามารถตรวจสอบเอกสารได้ตามที่ต้องการ
- 3) การขอข้อมูลทางเอกสารจากหน่วยงานต่างๆ บางหน่วยงานมีความล่าช้าในการปฏิบัติงานจึงทำให้การดำเนินงานในขั้นตอนต่อไปเกิดความล่าช้า
- 4) การขอทราบข้อเท็จจริง และเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับรายการทางบัญชีธนาคาร บางครั้งยังไม่ได้ข้อเท็จจริงและเอกสารหลักฐานยังไม่ครบถ้วน

ขั้นตอนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคในการตรวจพิสูจน์ทรัพย์สิน

ปัญหาและอุปสรรคในการยึดทรัพย์สิน		มีปัญหา	ไม่มีปัญหา
ขั้นตอนที่ 5 การตรวจพิสูจน์ทรัพย์สิน			
5.1 การตรวจพิสูจน์ทองรูปพรรณ	จำนวน	7	13
	ร้อยละ	35	65

5.1 การตรวจพิสูจน์ทองรูปพรรณ

- 1) ในการตรวจพิสูจน์ทองรูปพรรณต้องนำทองไปตรวจพิสูจน์ที่ร้าน จึงทำให้ไม่สะดวกในการดำเนินการ
- 2) การตรวจพิสูจน์ทองรูปพรรณยังคงต้องอาศัยความชำนาญและเชี่ยวชาญ ดังนั้นในการพิสูจน์ต้องรอให้ผู้เชี่ยวชาญดำเนินการพิสูจน์ พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถทำการตรวจพิสูจน์เองได้

5.2 การตรวจพิสูจน์เพชร

- ในการตรวจพิสูจน์เพชร ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญในการตรวจพิสูจน์

ขั้นตอนที่ 9 ปัญหาและอุปสรรคในการส่งสำนวนการตรวจสอบทรัพย์สิน พร้อมคำวินิจฉัยของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินและคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินต่อพนักงานอัยการเพื่อยื่นคำร้องให้ศาลสั่งริบทรัพย์สิน

ปัญหาและอุปสรรคในการยึดทรัพย์สิน		มีปัญหา	ไม่มีปัญหา
ขั้นตอนที่ 9 การส่งสำนวนการตรวจสอบทรัพย์สิน พร้อมคำวินิจฉัยของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินและคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินต่อพนักงานอัยการเพื่อยื่นคำร้องให้ศาลสั่งริบทรัพย์สิน	จำนวน	7	13
	ร้อยละ	35	65

- 1) ส่วนมากมักส่งสำนวนให้หลังศาลมีคำพิพากษาแล้ว เนื่องจากปริมาณสำนวนคดีมีมากไม่สามารถดำเนินการส่งได้ก่อนศาลพิพากษา
- 2) ความล่าช้าของการส่งคำวินิจฉัยจากส่วนกลางกรณีที่สำนวนคดีมีความเร่งด่วน
- 3) ขาดเอกสารหลักฐาน กรณีที่คดีมีคำพิพากษาแล้ว หลังจากที่เขาที่ประชุม ต้องขอคัดสำเนาคำพิพากษาใหม่ ขั้นตอนการทำคำวินิจฉัยและคำสั่งอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน จนกระทั่งถึงการส่งสำนวนยังล่าช้าไม่ตรงกับความเป็นจริงทำให้การส่งสำนวนล่าช้า
- 4) คำวินิจฉัยและคำสั่งของคณะกรรมการตรวจสอบมาล่าช้า ทำให้เป็นอุปสรรคในการส่งสำนวนให้พนักงานอัยการ

ขั้นตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการประเมินราคาทรัพย์สิน

ปัญหาและอุปสรรคในการยึดทรัพย์สิน		มีปัญหา	ไม่มีปัญหา
ขั้นตอนที่ 4 การประเมินราคาทรัพย์สิน			
4.1 ประเมินราคาสังหาริมทรัพย์	จำนวน	6	14
	ร้อยละ	30	70

4.1 ประเมินราคาสังหาริมทรัพย์

1) สังหาริมทรัพย์บางประเภทพนักงานเจ้าหน้าที่ ไม่สามารถประเมินราคาได้เอง ต้องรอผู้เชี่ยวชาญทำการประเมินราคา

2) พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้และเชี่ยวชาญในการประเมินทรัพย์สิน

4.2 ประเมินราคาสังหาริมทรัพย์

1) กรณีที่ดิน

- ไม่มีผู้เชี่ยวชาญมาดำเนินการประเมิน

2) กรณีสิ่งปลูกสร้าง

1. ไม่มีผู้เชี่ยวชาญมาดำเนินการประเมิน

2. พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการประเมินราคา

3) กรณีรถยนต์

- ไม่มีผู้เชี่ยวชาญมาดำเนินการประเมิน

4) กรณีทองรูปพรรณ

- ต้องรอการประเมินราคาจากผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 6 ปัญหาและอุปสรรคในการส่งมอบทรัพย์สิน

ปัญหาและอุปสรรคในการยึดทรัพย์สิน		มีปัญหา	ไม่มีปัญหา
ขั้นตอนที่ 6 การส่งมอบทรัพย์สิน	จำนวน	4	16
	ร้อยละ	20	80

1) เนื่องจากทรัพย์สินที่ได้ทำการยึดและอายัดทรัพย์สิน มีจำนวนมากประกอบกับสถานที่เก็บรักษาทรัพย์สิน ของ สำนักงาน ป.ป.ส. ไม่เพียงพอจึงทำให้ทรัพย์สินบางรายการยังไม่ได้รับการส่งมอบและฝากเก็บรักษาไว้ตามสถานีดำรวจ

2) เนื่องจากคดีที่ได้ทำมีจำนวนมาก พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถดำเนินการตรวจยึดได้ทันเวลา

3) ระบบการรับมอบมีความยุ่งยากและสลับซับซ้อน

ขั้นตอนที่ 10 ปัญหาและอุปสรรคใน การแจ้งสิทธิ

ปัญหาและอุปสรรคในการยึดทรัพย์สิน		มีปัญหา	ไม่มีปัญหา
ขั้นตอนที่ 10 การแจ้งสิทธิ	จำนวน	3	17
	ร้อยละ	15	85

- ในกรณีการแจ้งสิทธิผู้ถูกตรวจสอบ และผู้ที่เกี่ยวข้องย้ายที่อยู่จึงทำให้ไม่สามารถติดต่อได้

ขั้นตอนที่ 12 ปัญหาและอุปสรรคในการขายทอดตลาด

ปัญหาและอุปสรรคในการยึดทรัพย์สิน		มีปัญหา	ไม่มีปัญหา
ขั้นตอนที่ 12 การขายทอดตลาด			
12.1 อสังหาริมทรัพย์	จำนวน	2	18
	ร้อยละ	10	90
12.3 ทรัพย์สินที่ยากต่อการเก็บรักษา	จำนวน	2	18
	ร้อยละ	10	90

- 1) ในการขายทอดตลาดทรัพย์สินบางรายการไม่สามารถขายได้
- 2) ผู้เข้าร่วมประมูลบางรายมีการรวมกลุ่มกัน โดยไม่เข้าแข่งขันสู้ราคา

12.1 อสังหาริมทรัพย์
ไม่ระบุปัญหาที่พบ

12.2 สังหาริมทรัพย์
ไม่ระบุปัญหาที่พบ

12.3 ทรัพย์สินที่ยากต่อการเก็บรักษา

- ทรัพย์สินบางประเภท เช่น รถยนต์ เป็นทรัพย์สินที่ยากต่อการเก็บรักษาและมีจำนวนมากต้องรีบดำเนินการขายทอดตลาด หากมีการดำเนินการล่าช้าจะทำให้ทรัพย์สินประเภทรถยนต์ราคามีมูลค่าลดลง และเสื่อมสภาพได้

ขั้นตอนที่ 11 ปัญหาและอุปสรรคในการประสานงานอัยการ และการเบิกความเป็นพยานศาล

ปัญหาและอุปสรรคในการยึดทรัพย์สิน		มีปัญหา	ไม่มีปัญหา
ขั้นตอนที่ 11 การประสานงานอัยการและการเบิกความเป็นพยานศาล	จำนวน	1	19
	ร้อยละ	5	95

- เนื่องจากบางคดีขาดการประสานงานกับอัยการที่รับผิดชอบจึงทำให้มีเวลาในการเตรียมตัวน้อยก่อนขึ้นเบิกความเป็นพยานศาล

ขั้นตอนที่ 8 ปัญหาและอุปสรรคในการ รายงานผลต่อคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน

ปัญหาและอุปสรรคในการยึดทรัพย์สิน		มีปัญหา	ไม่มีปัญหา
ขั้นตอนที่ 8 รายงานผลต่อคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน	จำนวน	1	19
	ร้อยละ	5	95

- พนักงานเจ้าหน้าที่ยังไม่สามารถรายงานผลการตรวจสอบทรัพย์สินให้กับคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินได้คืบเท่าที่ควร

4.5 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากระบวนการยึดทรัพย์สินคดีอา เสพติด ภายใต้บทบาทของเจ้าหน้าที่ สำนักงาน ปปส.ภาค 5 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1. การขอทราบข้อเท็จจริงทางเอกสารเพื่อประกอบคำชี้แจง

1) พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องรอบรู้ ช่างสังเกต มีทักษะในการสืบสวนประกอบการพิจารณาเอกสารสำนวนที่เกี่ยวข้องเพื่อสามารถขยายผลยึด/อายัดทรัพย์สินเพิ่มเติมจากข้อมูลเอกสารที่มีอยู่

2) ควรมีการพัฒนาความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เราขอทราบข้อมูลอยู่เป็นประจำ เช่น ธนาคาร องค์กรโทรศัพท์ เป็นต้น โดยอาจมีการประชุมสัมมนาระหว่างหน่วยงานเป็นประจำอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

3) สำนักงาน ป.ป.ส. ต้องเป็นหน่วยงานที่เชื่อมต่อข้อมูลของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ,ครบถ้วนเพื่อความสะดวกในการตรวจสอบข้อมูล

4) ควรจัดทีมงานทางธุรการ ในการดำเนินการขอทราบข้อเท็จจริงสนับสนุนพนักงานเจ้าหน้าที่ และจะได้ประหยัดเวลา

5) พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องติดตามสอบสวนข้อมูลเบื้องต้นผู้ต้องหา หรือผู้เกี่ยวข้อง ที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้ต้องหา เพื่อประโยชน์ต่อการขอทราบข้อเท็จจริง เอกสาร/หลักฐาน ทะเบียน

6) การขอทราบข้อมูลรายการทางบัญชีและสลิปการฝากเงิน บางกรณียังไม่ได้ข้อมูลรายละเอียดที่ครบถ้วน สำนักงาน ปปส.ภาค 5 ควรขอความร่วมมือกับธนาคารพาณิชย์เป็นกรณีพิเศษในการขอทราบข้อเท็จจริงทางบัญชี เพื่อให้การดำเนินการตรวจสอบรายการทางบัญชี เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

7) พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องทราบว่าผู้ต้องหาที่มีทรัพย์สินมากน้อยเพียงใดจะต้องมีการตรวจสอบทรัพย์สินที่เป็นสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ จะต้องมีการตรวจสอบไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกคดีเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้ต้องหาทุกคดีเพื่อให้ทราบว่าผู้ต้องหาที่มีทรัพย์สินอะไรบ้าง

2. การสอบปากคำ

1) การสอบปากคำบุคคล/พยาน ในคดีทุกคดี พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องมีทักษะของการฟัง,การวิเคราะห์ จับประเด็นการตั้งคำถามและจิตวิทยาที่เท่าทันผู้ถูกสอบปากคำ

2) ควรมีการศึกษาข้อมูลก่อนสอบปากคำ และกำหนดประเด็นให้ชัดเจน

3) ควรหาสถานที่ให้เหมาะสมกับการสอบปากคำ

4) ควรจัดหลักสูตรให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำงานด้านตรวจสอบทรัพย์สินเข้ารับการฝึกอบรมปฏิบัติการจริงก่อนปฏิบัติงาน ไม่ใช่ไปเรียนรู้ในการเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ เพราะว่าจะขาดทักษะในหลายเรื่อง

5) ควรประยุกต์ใช้ระบบการสอบปากคำทางไกล (ทางโทรศัพท์และบันทึกเสียง) แทนการเดินทางไปสอบปากคำด้วยตนเอง

6) การสอบปากคำควรแยกผู้ถูกตรวจสอบแต่ละประเภทไม่ให้พบปะกัน มิฉะนั้น อาจเกิดการให้ข้อมูลที่ตรงกันไม่ได้

7) เตรียมข้อมูลให้พร้อมเพื่อซักถาม

8) ยังมีเจ้าหน้าที่ที่สามารถสอบปากคำผู้ต้องหา ผู้ถูกตรวจสอบทรัพย์สิน ผู้เกี่ยวข้องน้อย ทำให้เกิดปัญหาในการทำคดีล่าช้า ควรเพิ่มเจ้าพนักงานมากกว่านี้เนื่องจาก พื้นที่ ปปส.ภาค 5 มีจำนวนคดียาเสพติดมาก

9) เจ้าหน้าที่จะต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับผู้ต้องหาเพื่อเตรียมการและพยานหลักฐาน ต่างๆ ให้มากที่สุด และพยายามหาข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้ต้องหา

10) ขาดอุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์ ปริ้นเตอร์ รถยนต์ หน่วยงานควรจัดอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการสนับสนุนการดำเนินงานของพนักงานเจ้าหน้าที่

2.1 สอบปากคำผู้ถูกตรวจสอบ

- 1) ควรมีการศึกษาข้อมูลก่อนสอบปากคำ และกำหนดประเด็นให้ชัดเจน
- 2) จัดหาสถานที่ให้เหมาะสม
- 3) ควรสืบดำเนินการในทันทีหลังจากมีคำสั่งให้ตรวจสอบ
- 4) ควรมีล่ามแปลภาษาต่างประเทศ หรือภาษาชนเผ่าต่างๆ
- 5) ต้องทราบข้อมูล/พฤติกรรมเบื้องต้นก่อน
- 6) พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องมีข้อมูล และหาพยานหลักฐานทางทรัพย์สิน เพื่อให้ผู้ถูกตรวจสอบบอกข้อมูลความจริงให้มากที่สุด และหาพยานหลักฐานจากภายนอกและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.2 สอบปากคำผู้ที่เกี่ยวข้อง

- 1) สอบข้อเท็จจริงว่าผู้เกี่ยวข้องทราบจริง หากสงสัยว่าจะมีการให้ถ้อยคำที่ ผิดหรือแอบอ้างควรถามจีประเด็นเพื่อเอาข้อเท็จจริงมาให้ได้
- 2) จัดหาสถานที่ให้เหมาะสม
- 3) ก่อนที่จะสอบปากคำควรชี้แจงถึงเหตุผล รายละเอียดแห่งคดี ให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจ เพื่อผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้ให้ถ้อยคำด้วยความสมัครใจ

4) กำหนดประเด็นการสอบปากคำให้ชัดเจน

5) จะต้องหาข้อเท็จจริงว่าทรัพย์สินของผู้ต้องหาอยู่กับผู้เกี่ยวข้องอย่างไร ใครเป็นเจ้าของที่แท้จริง มีการโอนกรรมสิทธิ์กันอย่างไรมีเจตนาเพื่อหลบหลีกและชักย้ายถ่ายโอนกรรมสิทธิ์หรือไม่

2.3 สอบปากคำผู้ที่อาจอ้างเป็นเจ้าของทรัพย์สิน

1) สอบข้อเท็จจริงว่าผู้เกี่ยวข้องทราบจริง หากสงสัยว่าจะมีการให้คำข้อมูลที่ผิดหรือแอบอ้างควรถามให้ประเด็นเพื่อเอาข้อเท็จจริงมาให้ได้

2) ควรชี้แจงถึงเหตุผลต่างๆ ให้เขาทราบ หากว่าเขาให้การอันเป็นที่อาจถูกดำเนินคดีอาญาได้

3) พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องหาข้อมูลและสอบพยานหลักฐานให้มากที่สุด และควรสืบสวนเก็บหลักฐานก่อนในการชี้

2.4 สอบปากคำพยาน

1) ควรชี้แจงให้พยานเข้าใจ ถึงเหตุผลที่จะต้องสอบปากคำเขาเป็นพยานในคดี หากพยานเป็นเจ้าของบ้านที่รัฐไม่มีปัญหา หากเป็นบุคคลภายนอกจะมีปัญหาหลายเรื่อง ทั้งความกลัว และจะต้องขึ้นเบิกความในชั้นศาล

2) พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องทราบถึงข้อเท็จจริงของพยานกับผู้ต้องหา หรือผู้ถูกตรวจสอบ

3) ควรสอบพยานที่มีข้อมูลและเป็นพยานที่เป็นประโยชน์เท่านั้นเป็นพยานที่รู้จริงสามารถหาพยานหลักฐานต่างๆ ได้เพิ่มเติม

3. การยึดและอายัดทรัพย์สิน

1) ปัจจุบันควรเน้นเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ให้กับเจ้าหน้าที่ผู้จับกุม/ตรวจยึด เนื่องจากมีความเสี่ยงต่อการรับผลประโยชน์ทั้งเป็นผู้เรียกรับ หรือตรวจยึดโดยผิดกฎหมาย

2) ควรมีการทำบันทึกรายละเอียดให้ถูกต้อง

3) การยึดอายัดทรัพย์สินควรแต่งตั้งผู้ช่วยพนักงานเจ้าหน้าที่ตามอำนาจ ให้มีหน้าที่ยึดอายัดทรัพย์สินได้

4) ทราบการถือครอง/กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน, ทรัพย์สินของผู้ต้องหาที่มอบหมายให้บุคคลอื่นถือครองแทน

5) การยึดและอายัดทรัพย์สินจะต้องเป็นของผู้ต้องหาเท่านั้นเพื่อจะให้ศาลมีคำสั่งยึดหรืออายัดและต้องเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการจำหน่ายยาเสพติดและยึด/อายัดให้มากที่สุดจะต้องมีข้อมูล พยานหลักฐานให้มากที่สุดพอที่ศาลจะมีคำสั่ง

3.1 การยึดอสังหาริมทรัพย์

- 1) ควรคิดหาระบบการดูแลรักษาทรัพย์สินหากมีคำสั่งให้ยึดทรัพย์สินนั้นที่ผ่านมามีปัญหามากเพราะว่าเวลาล่วงเลยไปนานทรัพย์สินจะหายหรือยุบสลาย
- 2) เฉพาะเรื่องการอายัดควรมีทีมงานธุรการดำเนินการแทนพนักงานเจ้าหน้าที่
- 3) จะต้องมียุทธศาสตร์ มีเอกสารหลักฐานทางพยานประกอบการพิจารณาของศาล
- 4) พนักงานเจ้าหน้าที่ควรมีความโปร่งใสในหน้าที่

3.2 การยึดอสังหาริมทรัพย์

- 1) พนักงานเจ้าหน้าที่ ดำเนินการตรวจยึดและส่งมอบเข้าทำให้มูลค่าทรัพย์สินเสื่อมลงไม่ได้ราคาตามความเป็นจริง
- 2) ที่มีปัญหาส่วนใหญ่จะเป็นรถยนต์การรับทรัพย์สินมาเก็บรักษาควรให้ผู้บริหารทำความเข้าใจหรือขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 3) ต้องรีบดำเนินการโดยเร็ว
- 4) จะต้องเป็นทรัพย์สินของผู้ต้องหาเท่านั้นจึงจะมีสิทธิยึดได้ ถึงจะมีการยกย้ายถ่ายเทให้บุคคลอื่นถือครองก็ยึดมาได้ถ้าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการจำหน่ายยาเสพติด

3.3 การอายัดอสังหาริมทรัพย์

- 1) หากเป็นทรัพย์สินที่ไม่สามารถนำมาเก็บรักษาได้ควรมีกระบวนการในการจัดเก็บแบบพิเศษขึ้นมารองรับตาม พ.ร.บ.2534 แต่ปัจจุบันมีการอายัดแต่ไม่ได้มีการตรวจสอบ
- 2) ให้รีบดำเนินการในทันทีที่มีคำสั่งหากดำเนินการช้าอาจถูกโยกย้าย
- 3) จะต้องดูว่าทะเบียนกรรมสิทธิ์เป็นของผู้ต้องหาหรือไม่ ถ้าผู้ต้องหาโอนกรรมสิทธิ์ให้บุคคลอื่นถือกรรมสิทธิ์แทน แต่ถ้ามีการเจตนาหลบหลีกก็ถือว่าเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ต้องหาสามารถยึดทรัพย์สินมาได้

3.4 การอายัดอสังหาริมทรัพย์

- 1) ต้องรีบดำเนินการโดยเร็ว โดยเฉพาะเงินฝากบัญชีธนาคารต่างๆ เนื่องจากผู้ต้องหาอาจมอบหมายให้บุคคลอื่นถือบัตร ATM แทน
- 2) พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องรีบอายัดทรัพย์สินโดยเร่งด่วนก่อนที่ผู้ต้องหาจะโยกย้ายถ่ายเทออกไปก่อน จะต้องประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและอายัดทรัพย์สินก่อน

3.5 การอัยคดีทริเรียกร้อง

- กรณีที่ผู้ต้องหาเป็นเจ้าหนี้บุคคลอื่น จะต้องถูกอัยคดีทริเรียกร้องได้และมอบให้กับกองทุน ป.ป.ส.

4. การประเมินราคาทรัพย์สิน

- 1) ควรมีเจ้าหน้าที่เฉพาะดำเนินการให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่
- 2) พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้ในการประเมินราคาทรัพย์สินและไม่สามารถหาผู้เชี่ยวชาญมาประเมินได้ก่อนที่จะส่งมอบทรัพย์สิน
- 3) หาช่างประเมินที่เชื่อถือได้
- 4) ตั้งหน่วยงาน หรือองค์กรหรือผู้รับเหมาช่วยในการประเมินราคา
- 5) ต้องทำโดยเร็ว และให้ผู้เชี่ยวชาญมาประเมิน
- 6) การประเมินทรัพย์สินจะต้องให้บุคคลซึ่งมีความเชี่ยวชาญมาประเมินทรัพย์สิน เนื่องจากราคาทรัพย์สินจะต้องมีการชดเชยค่าเสื่อมสภาพ หลังจากศาลมีคำสั่งคืนทรัพย์สิน จะต้องมีความยุติธรรมกับเจ้าของทรัพย์สินที่มีการเสื่อมสภาพตามอายุงาน

5. การตรวจพิสูจน์ทรัพย์สิน

- 1) ควรมีเจ้าหน้าที่เฉพาะดำเนินการให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ เนื่องจากมีขั้นตอนมากควรรวบรวมคดีจากพนักงานเจ้าหน้าที่แล้วดำเนินการพร้อมๆกัน
- 2) พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้ในการตรวจพิสูจน์ทรัพย์สิน
- 3) การตรวจสอบทรัพย์สินในปัจจุบัน ยังไม่มีความละเอียดในตัวทรัพย์สิน เช่น ประเภททะเบียน เอกสารเกี่ยวกับทรัพย์สิน ฯลฯ
- 4) พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องพิสูจน์ทรัพย์สินว่าทรัพย์สินที่ถูกยึดมาเป็นทรัพย์สินของผู้ต้องหาหรือไม่ จะต้องมียุทธศาสตร์เชื่อว่าทรัพย์สินที่ถูกยึดได้มาจากการจำหน่ายยาเสพติด ซึ่งมีทรัพย์สินเกินกว่าฐานะในการประกอบอาชีพ

6. การส่งมอบทรัพย์สิน

- 1) รับทรัพย์สินมาแล้วควรมีการส่งมอบทรัพย์สินทันที
- 2) ไม่มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการส่งมอบทรัพย์สิน โดยเฉพาะทำให้การติดตามและลงข้อมูลทรัพย์สินไม่สามารถทำได้ ทำให้ทรัพย์สินสูญหายหรือไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้นๆ
- 3) ควรมีเจ้าหน้าที่อยู่ประจำ
- 4) น่าจะเน้นให้มีกระบวนการส่งมอบ ณ ที่เก็บรักษาโดยผู้ตรวจยึดเบื้องต้น ไม่ใช่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่ตามเก็บมาส่งมอบ

- 5) อาจจัดกลไกติดตามรับทรัพย์สินมาส่งมอบเป็นการเฉพาะ
- 6) ประสานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจต่างๆ ขอความร่วมมือส่งมอบทรัพย์สินที่ถูกเก็บรักษาไว้ สถานีตำรวจภูธรต่างๆ เพื่อช่วยลดภาระหน้ในการไปรับทรัพย์สิน
- 7) จะต้องส่งมอบทรัพย์สินที่ได้ยึดมาจากผู้ต้องหาให้เจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องทั้งหมด หากมีทรัพย์สินบางอย่างที่ไม่อาจส่งมอบได้จะต้องมีการฝากให้บุคคลอื่นดูแลเนื่องจากมีสภาพที่ยากจะนำมาส่งมอบได้จำเป็นจะต้องเก็บไว้แล้วจะต้องมีการนำขายทอดตลาดต่อไป

7. การสรุปผลการตรวจสอบทรัพย์สิน

- 1) ควรสรุปสำนวนคดีให้ทันก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษา
- 2) เนื่องจากปริมาณคดีมีจำนวนมากไม่สอดคล้องกับจำนวนพนักงานเจ้าหน้าที่ ทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินได้ไม่มีประสิทธิภาพ ครบถ้วนตามที่ควรจะเป็น ทำให้การสรุปสำนวนไม่มีประสิทธิภาพตามที่ควรจะเป็น
- 3) ควรให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตำรวจได้สรุปสำนวนคดีแล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการหากไม่สำเร็จก็ต้องให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้ามาศึกษารายละเอียดและสรุปสำนวนให้ได้
- 4) ในขั้นตอนสุดท้ายที่พนักงานเจ้าหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐานแล้วจะต้องสรุปได้ว่า ทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้เป็นทรัพย์สินของผู้ต้องหาและทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่ผู้ต้องหาถืออยู่เกินกว่าฐานะในการประกอบอาชีพและผู้ต้องหายอมรับว่าเป็นทรัพย์สินได้มาจากการจำหน่ายยาเสพติด

8. การรายงานผลต่อคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน

- 1) ควรมีการนำเสนอภาพประกอบ เพื่อให้คณะกรรมการได้เห็นภาพของคดีชัดเจน เช่น ภาพเหตุการณ์การทำผิด ภาพทรัพย์สิน เป็นต้น
- 2) เนื่องจากปริมาณคดีมีจำนวนมากไม่สอดคล้องกับจำนวนพนักงานเจ้าหน้าที่ ทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินได้ไม่มีประสิทธิภาพ ครบถ้วนตามที่ควรจะเป็น ทำให้การสรุปสำนวนไม่มีประสิทธิภาพตามที่ควรจะเป็น
- 3) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่เป็นฝ่ายเลขานุการ ประสานกับพนักงานเจ้าหน้าที่ (ตำรวจ) ที่จะนำคดีเสนอต่อคณะกรรมการได้ศึกษารายละเอียดสำนวนคดีก่อนล่วงหน้า
- 4) ควรมีการนำเสนอเฉพาะประเด็นที่สำคัญ
- 5) พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องนำเสนอประเด็นต่อคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินภาค 5 ว่าทรัพย์สินที่พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าของสำนวนมีความเห็นว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการจำหน่ายยาเสพติดและคณะกรรมการเห็นกับพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วย

9. การส่งสำนวนการตรวจสอบทรัพย์สิน พร้อมคำวินิจฉัยของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินและคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินต่อพนักงานอัยการเพื่อยื่นคำร้องให้ศาลสั่งริบทรัพย์สิน

- 1) ควรรับส่งสำนวนทันทีหลังจากได้รับคำวินิจฉัย และควรระบุผู้ขึ้นเบิกความเป็นพยานศาลพร้อมหมายเลขโทรศัพท์ติดต่อให้ชัดเจน
- 2) จัดลำดับความสำคัญของคดีที่มีคำพิพากษาแล้วกับคดีที่ยังไม่มีคำพิพากษา
- 3) ตรวจสอบผลคดีอาญาหลังคดีผ่านการพิจารณา กรณีมีคำพิพากษาแล้ว ต้องรีบแจ้ง เพื่อดำเนินการขอคัดคำพิพากษา
- 4) ระยะเวลาในการทำคำวินิจฉัยและคำสั่งของคณะกรรมการล่วงเลยมาเป็นเวลานาน ทำให้การส่งสำนวนล่าช้า
- 5) มีส่วนที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดชอบส่วนหนึ่งเนื่องจากสรุปสำนวนล่าช้าเนื่องจากพนักงานเจ้าหน้าที่ 1 คนมีจำนวนปริมาณคดีมากทำให้การเสนอสำนวนล่าช้า มีผลต่อคำวินิจฉัย/คำสั่งคณะกรรมการออกมาล่าช้า ซึ่งจะต้องรีบดำเนินการส่งต่อให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลในระยะเวลาน้อยทำให้หน่วยงานอัยการลำบากใจเพราะว่ามีเวลาน้อยที่หน่วยงานอัยการ พิจารณาเขียนคำฟ้องยื่นต่อศาลภายในระยะเวลายกหนด
- 6) พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องสรุปสำนวนพร้อมกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินให้กับพนักงานอัยการก่อน ภายใน 1 ปีนับตั้งแต่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาถ้าเกินกำหนดจะยื่นฟ้องต่อศาลให้ยึดทรัพย์สินของผู้ต้องหาไม่ได้

10. การแจ้งสิทธิ

- 1) ไม่สามารถแจ้งสิทธิให้กับผู้ต้องหาหรือเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินได้ทันทีตามที่ศาลนัด
- 2) ควรให้ผู้มีหน้าที่แจ้งสิทธิได้ศึกษารายละเอียดของทรัพย์สินแต่ละชนิด และแจ้งสิทธิให้ตรงกับผู้ถือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้น
- 3) จะต้องแจ้งสิทธิกับเจ้าของทรัพย์สินทุกครั้งก่อนที่ศาลจะนัดสืบพยานเพื่อให้เจ้าของทรัพย์สินมาคัดค้านต่อศาล และหากคัดค้านที่มาของทรัพย์สิน ศาลอาจมีคำสั่งไม่ยึดทรัพย์สิน ดังนั้น การแจ้งสิทธิจึงมีความสำคัญถ้าไม่มีการแจ้งสิทธิถือว่าเป็นการฟ้องไม่ชอบโดยกฎหมาย

11. การประสานงานอัยการและเบิกความเป็นพยานศาล

1) เตรียมตัวให้พร้อมทุกกรณี เพื่อให้การเบิกความเป็นพยานศาลเป็นไปด้วยความถูกต้องเป็นธรรม

2) ควรประสานงานอัยการในรายละเอียดคดีก่อนเบิกความทุกครั้ง

3) พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่มีประสบการณ์ในการเบิกความเป็นพยานศาล

4) ไม่ได้ประสานงานกับพนักงานอัยการก่อนเบิกความทำให้การเบิกความไม่มีประสิทธิภาพ

5) ควรเตรียมความพร้อมก่อนเป็นพยานศาล

6) พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องประสานกับอัยการเจ้าของสำนวนและมาเบิกความต่อศาลเพื่อให้มีการสืบพยานที่เจ้าหน้าที่ได้รวบรวมมา เพื่อให้หน้าเชื่อว่าทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการจำหน่ายยาเสพติด โดยจะต้องมีหลักฐานแน่ชัดที่ศาลเชื่อว่าเป็นทรัพย์สินของผู้ต้องหา

12. การขายทอดตลาด

1) ควรมีความโปร่งใสในการขายทอดตลาด

2) ต้องยึดมั่นในผลประโยชน์สูงสุดของทางราชการ

3) เจ้าหน้าที่ดำเนินการขายทอดตลาดยังไม่มีผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการขายทอดตลาด การประเมินราคา การกำหนดราคาและเทคนิคในการขาย ทำให้ขายได้ราคาไม่สูงเท่าที่ควร โดยให้บริษัทประมูลเป็นผู้ดำเนินการ และเบิกค่าใช้จ่ายจากกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแทน

4) จัดให้มีการขายทอดตลาดเป็นประจำ

5) ในส่วนที่ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้ดำเนินการขายทอดตลาดล่าช้ามาก

6) กำหนดระยะเวลาที่ชัดเจน เช่น ทุกวันที่ 20 ของเดือน เป็นต้น

7) ขายทอดตลาดทรัพย์สิน น่าจะให้บริษัทประมูล เข้ามารับผิดชอบการขายทอดตลาดทรัพย์สิน เพื่อให้เกิดความเป็นกลางและมีความเป็นมืออาชีพและยังช่วยลดภาระงานในส่วนของการขายทอดตลาด

8) จะต้องเป็นไปตามระเบียบและมีความยุติธรรม เพื่อจะนำเงินที่ขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งตกเป็นของกองทุน เพื่อใช้ในกิจกรรมด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

9) พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ได้ดำเนินงานเอง จึงทำให้มีปัญหาในการขายทอดตลาด

จากผลการศึกษา บทบาทของเจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในการยึดทรัพย์สินคดียาเสพติด พบว่า บทบาทการยึดทรัพย์สินคดียาเสพติดนั้น มีการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากในการตรวจสอบทรัพย์สินบางขั้นตอนไม่สามารถที่จะดำเนินการเองได้ทั้งหมด ต้องได้รับการประสานงาน และได้รับความร่วมมือกับหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้อง ส่วนด้านประสิทธิภาพในการยึดทรัพย์สิน พบว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ได้ทำหน้าที่ในการยึดทรัพย์สินมาเป็นเวลานาน มีประสบการณ์ และความชำนาญการในการยึดทรัพย์สิน พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำคดีมาแล้ว มากกว่า 200 คดี และแม้ขั้นตอนบางขั้นตอนจะมีความยากและสลับซับซ้อนในการยึดทรัพย์สินมากเพียงใด แต่พนักงานเจ้าหน้าที่ก็มีความตั้งใจ และพยายามเพื่อให้องค์กร และการดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จากผลการศึกษา ความยาก และสลับซับซ้อน เรียงลำดับมากไปน้อย 3 ลำดับแรกได้แก่ ขั้นตอนที่ 7 การสรุปผลการตรวจสอบทรัพย์สิน (สำนวน) ขั้นตอนที่ 2 การสอบปากคำ ขั้นตอนที่ 8 รายงานผลต่อคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ในด้านของปัญหาและอุปสรรคในการตรวจสอบทรัพย์สิน พบว่า 3 ลำดับแรก ที่พบปัญหาและอุปสรรคมากที่สุด คือ ขั้นตอนที่ 2 การสอบปากคำ ขั้นตอนที่ 3 การยึดและอายัดทรัพย์สิน ขั้นตอนที่ 7 การสรุปผลการตรวจสอบทรัพย์สิน (สำนวน) ส่วนแนวทางการพัฒนาบทบาทของเจ้าหน้าที่ สำนักงาน ปปส.ภาค 5 ที่ทำหน้าที่ในการยึดทรัพย์สินคดียาเสพติด ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น พบว่า ควรจัดวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการยึดทรัพย์สินแก่เจ้าหน้าที่ และ ในการปฏิบัติงานการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ควรใช้หลักของธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน เป็นต้น